

SLOVENSKI NAROD.

Iznaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrta leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrta leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraja, za mesec, 30 kr. za četrta leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrta leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrta leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrstopne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampelj za 30 kr.

Dopisi naj se izave frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravištvu, na katero naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

„Državnopravni“ ali narodni program?

Odkar smo se Slovenci svojih narodnih pravic začeli zavedati, smo iskali po sredstvih, da bi vzbujali narodno zavest med prostim ljudstvom in svoj potlačeni narod rešili potujevanja. Omikani rodoljubi so se često shajali v posvet, pogovarjali se in dogovorili politične programe, po katerih naj bi se delalo po Slovenskem. Takih programov imamo že celo vrsto. Notranja Avstrija, Ilirija ste že figurirali v slovenskih časnikih. Rodoljubi pa so se vselej držali prvega in najstarejšega slovenskega programa, katerega so že l. 1848 izrekla slovenska društva, in kateri se kratko glasi: zedinjenje vseh Slovencev v eno celoto.

Temu programu so pristopili vsi Slovenci v ogromnih taborjih na Štajerskem, Kranjskem, Koroškem, Goriškem, Primorskem in v Istri. Postavno izvoljeni deželni poslanci pa so v deželnih zborih v Gradci in Gorici v govorih in interpelacijah do vlade razlašali ta svoj program. Končno je celo kranjski deželni zbor sklenil v dveh sesijah, 30. avgusta 1870 in 14. oktobra 1871 adresi do cesarja, v katerih je odločno izrekel, da upa, ka bode vladi Njehovega Veličanstva mogoče, „najti sredstva in pota, da zedini slovenske zemljepisno stiskajoče se zemlje v eno upravno in kolikor mogoče v državopravno telo.“

Zedinjenje Slovencev je bil prapor, pod katerim so se zbirale vse naše duševne moči, bodi si posvetnega, bodi si duhovskega stanu; pod tem praporom smo hodili

navdušeni v boj za svoje narodne pravice; ta prapor nas je vodil na volišča in če nismo vselej zmagali, smo saj častno propadali, pokazavši našim nasprotnikom vselej pomnožene čete.

Slovenski narod je tedaj dejansko pritril narodnemu programu, ker dobro spoznava, da samo v njem najde rešitve pred tujčevno peto, da more do blagostanja dospeti samo oni narod, kateri je sam gospod na svoji zemlji.

Zakaj baš denes poudarjamo te že tolikokrat izrečene resnice? — Povod k temu nam daje članek v „Slov. Gosp.“, v katerem se naenkrat Slovincem začenja priporočati nov program tako zvane državopravne stranke.

Pred vsem moramo brez ovinkov izreči, da se nam sedanja doba za nas Slovence zdi najmanj pripravna, programe kovati in spuščati se v visoko politiko, ko se nam je treba pripravljati za hudo predstoječo volilno borbo in edinim biti. Še manj pa moremo odbravati „Gosp.“ nasvete.

Da so narodne razmere na štajerskem Slovenskem res neugodne, to moramo žali-bože priznati; vendar se nam risanje „Gosp.“ dozdeva prečrno. Tako obupno še ne izgleda po štaj. slovenskih krajih, kakor toži „Gosp.“ Delavnih narodnih moči ne pomanjkuje samo v Mariboru, ampak povsod, in morebiti jih tukaj v Ljubljani najbolj pogrešamo. Iz tega pa ne sledi, da je vsa narodna moč propala. Pustimo, da se bližajo volitve in sedaj speče sile se bodo gotovo izbudile. Pred vsakimi volitvami smo slišali enake pritožbe, da se ničesa ne stori in ven-

dar smemo ponosni biti na sedanje volilne borbe, pri katerih se je vselej pokazal nekaj napredek narodne zavesti.

Zato še enkrat ponavljamo: Ostanimo pri svojem starem narodnem programu in ne iščimo leka v novih programih, kateri so ravno nasprotni narodnemu mišljenju, ker branijo deželne meje in ne priznajo narodnih skupin, da ne govorimo še o drugih nedostatkah državno-pravnega programa za nas Slovence.

Pogubljen pa za uspešno delovanje pri direktnih volitvah moramo imenovati „Gosp.“ nasvet, naj se štajerski Slovenci „krepko držijo državopravne stranke nemških sodeželanov, ki bodo v Gradci osnovali volilni odbor za Štajersko, ki bode pomagal s tiskovinami v slovenskem jeziku brez vseh potrebnih stroškov.“

Proti temu nasvetu moramo pač energično protestirati. Mi Slovenci smo si še vselej sami postavljali svoje kandidate, sami s svojimi lastnimi močmi smo zanje agitovali ter jih volili v časih, ki so v narodnem oziru še bili neugodnejši od današnjih. Tudi pri prihodnjih volitvah bomo stali na svojih nogah in ne slušali na komando iz nemškega Grada.

Slovenski centralni volilni odbor je konstituiran, je že zdaj v zvezi z volilnimi okraji in bode tudi toliko zmagal, da brezplačno preskrbi potrebne tiskovine. Ne cepimo svojih moči, ampak združimo jih; pred vsem pa pustimo pričkanje o novih programih. Najlepše fraze so mrtve, ako jih ne oživi duh narodov.

Listek.

Raznotera predznamenja.

Nahajajo se dogodki, kateri v našem vsakdanjem življenju včasih sijajno potrjujejo, da so zmotnjave človeškega duha veliko bolj žilave, nego nam znanost z vsem svojim čudovitim prosvetnim aparatom dokavati skuša in da zdravo mišljenje, katero bi na zdrave učinke vseh prikazov in prigodeb na naše življenje ozirati se moralo, veliki množini še na vse strani manjka.

Kakor Goethe-jev Mefisto dobro pravi, da se tam najraje besede najdejo, kjer pojmov manjka, tako je tudi isto tako res, da naravne prigode, ki nas neprijetno zadevajo, katerih izvir pa se težko zasledi, tek naših rednih misli zmotijo in se reči slučajne kar naravnost neki tajno-dejavni moči pripisujejo. Prazna vera, ki v svoji najostrejši obliki kakor predznamenje kakomu navadnemu dogodku včasih veliko veljavo daje, je tako stara, kakor vera, dve

reči, ki dakako vsled svoje vzajemne odvisnosti popolnem skupaj spadati. Toda če je prej dopuščeno bilo, človeški duh, kateremu so se uže dvombe silile, tje tavati pustiti, kamor ga je kak vnani, morebiti fizični nagib v trenutku odločitve vlekel: bi morala današnji dan naša lastna pamet proti temu ugovarjati.

V starodavnosti pa so nastale ravno na podlogi te dvombe predznamenja (omina) in pomenljivosti, nagib, v katerem je nemisleči človek pokaz k delovanju najti menil, če mu je lastni, prvotni sklep otrpnol.

Prikazni v naravi, neposredni in posredni upliv, katerega so neki vzajemni učinki v njej na potrebni način na živobitje človeško, še bolj pa na živalsko imeti morali, opravičijo tam marsikaj, kar se v očigled novega, drugačnega nazora o svetu, današnji dan brezobzirno prepovedati mora... Urni Avgur, ki ob svojem času nobenega pametnega razloga nij imel, zakaj električni žarek rad na bliščečo zlato jabelko njegovega templja udarja, je mogel v tem vsa-

kako jezo svojega božanstva videti in vsled boječih kombinacij celi pekel črnih slik o prihodnjosti iz globočine sklicati, ako pa naši prosvete potrebni selski cerkovniki pri bližanji kakšega viharja zvoniti začno, misle, da prihod naravne prikazni s tem ustavijo, nij to nič drugega, kakor nespametno početje, neumna vraža, katero bi vsak selski učitelj za vselej zatreti mogel. Ker so stari orijentalški narodi, h katerim tudi Grke prištevati moramo, vseskozi na fatalizem verjeli, nazor o svetu, ki je potrebno vse njihovo samozaupanje in zanesljivost na redno, logično razvitje vseh naravnih prikazov zmotiti moral, ne more se nam čudno zdeti, da celo Homer o predznamenjih z vsem spoštovanjem govori in jih kot predidoe prigodeb smatra, po katerih bogovi svojo sodelavnost pri človeškem borenju, hlepenju itd. naznanjajo. Borilec, katerega sulični ročaj se je v dvoboju, kakor nekaj strahovitemu Ajaksu, razlomil, je takoj upadel pogum, ker je mislil, da bog osobno njegovo osodo vodi. Pesniki, umetniki, in nič manj državniki in

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 9. maja.

Delegacije so končni račun o skupnem državnem gospodarstvu leta 1871 pregledale in odobrile. Rednih stroškov je bilo 90,765.453 izrednih 28,002.715 goldinarjev tedaj skupaj 118,759.168 gld. Po odračunjenju čistega donosa iz cola od 15,257.128 gld. je trebalo 103,502.040 gld. pokrivati. Od te terjatve, katere je bila pokrita po kvotnih doneskih spadalo je na cisalajtanske kraljestva in dežele 70 %, to je 72,441.428 gld. in na dežele ogerske krone 31,050.612 gld. ako primerjamo te dve svoti, moramo se hvaležno spominjati Beusta, kateri nam je naložil to 70 % nagodbo z Magjari. Sicer pa mi plačamo, Magjari pak vladajo.

Deželni centralni volilni odbor za **Štajersko** se je v Gradci konstituiral. Za predsednika je izvoljen Kaiserfeld, za njegovega namestnika graški župan dr. Kienzl, dr. Zwiedinek in Mosdorfer za zapisnikarja. V centralnem odboru so zastopane vse nemške stranke. — Za Nižje-Avstrijsko se stranke dosedaj še niso mogle zediniti. Pri knezu Koloredi so sicer skupaj prišli dunajski župan dr. Felder, dr. Ofner, deželni odbornik Thomas in poslanec Reckenschus, pa niso prišli do nobenega sklepa. „N. W. T.“ imenuje to stranko konservativno.

O **Dalmatincih** vesta dunajski „Tagblatt“ in „N. Fr. P.“ poročati, da so se slovanski državnozborniki odpadniki, Danilo in tovariši, zvezali s starimi sovražniki svojega roda, z italijanskimi avtonomaši Lapena in konsorti. Več nij treba da jih vsak pošten narodnjak izbriše iz števila rodoljubov.

Iz **Zagreba** se poroča da so razprave med hrvatsko in ogersko regnikolarno deputacijo, dozda ugodne. Nadškof Mihajlovič je v tej zadevi v Pešto potoval.

Vnanje države.

Ruskemu „Invalidu“ se poroča iz srednje Azije, da so Rusi 23. aprila dospeli v Aris, na visoki planjavi Ustjurt, sto vrst proti jugu od Namostana vsled lepega vremena so se tudi poti zboljšali. Kivanski Kan se je vsled tega že zbal ter je poslal 27 ruskih ujetnikov h generalu Kaufmanu s prošnjo, naj se vrne. Se ve da se to ne bode zgodilo, nego Rusi bodo zahtevali popolno zadostenje, ter poročstvo za prihodnost. To pa dobijo le, ako si Kivo podvržejo, ker sicer bi Kivanci pri prvi priliki ponovili svoje roparske napade, Rusi pa bi imeli le stroške za vojsko. Kivanski kan baje namerja pobegniti v Mešed.

vojskovodje so se veliko zmenili na predznamenja, in Marius svojega sklepa za beg v Afriko nij mogel prej izvršiti, ko je v odločilnem trenutku enega zajca pred soboj poskočiti videl, ki je takoj pobegnil. Po drugi pripovedki je neki ta, od rimskega senata izobčen vojskovodja za migljaj od voditelja osode zmatral, da se je osel ponudene klaje branil in na obrežje dirjal in takoj se je vojskovodja na brod podal. Enacih prigodeb iz starodavnosti pa se nahaja veliko množina.

Podjarmitelj Galije nij bil več fatalist, ko je malosrčnim veslačem rekel: „Vi vozite velicega Cesarja in njegovo srečo,“ kakor oni ruski vladar, ki se je morebiti celo nasproti elementu po osodi zavarovanega čutil in svojim mornarjem vprašanje stavil: je-li so kedaj slišali, da bi bil kateri ruski car utonil. Največ velikih mož novega časa je imelo izreke, kateri dokazati morejo, kako resno so predznamenja razumevali, ali to sledi dober del iz nazorov, katero so oni gospodje imeli o svetu.

Francoski monarhisti so vsled izida poslednjih volitev s kislim obrazom začeli spoznavati, da bode vendar le treba dokončno obdržati republiko na Francoskem. Tolažijo se s tem, da je ofeijozni „Biën Public“ te dni pisal, da bodo občne volitve za narodno skupščino še le prihodnje leto. Tako bi gospodje monarhisti še nekaj časa imeli, razgrajati v narodni skupščini. To bi bila koncesija monarhistom, da priznajo republiko.

Pruska vlada je te dni znova pokazala, kako malo so ji mar pravice družih narodov. Predložila je namreč državnemu zboru načrt postave, po kateri bode v prihodnje izključljivo le **nemški** uradni jezik v vseh deželah, katere so podložne pruski kroni. Še cerkveni zapisniki morajo nemški biti. Pri sodnijah se bode občevalo s tolmači (!) z strankami družih narodnostij. Da tako ravnanje ne izbuja Prusom nikjer posebnih simpatij, je naravno.

Cesar Viljem in Bizmark sta se imela vrniti včeraj iz Petrograda domov. Bizmark se bode že v sredo udeležil razprave o novi tiskovni postavi, ki je bila baš zaradi njegovega odhoda odložena. Znanе postave zaradi cerkvene oblasti bodo neki razglašene še ta mesec.

Kako slabo je utrjena **nemška** oblast v Elzasu in Lotaringiji, se vidi iz poročila, katero je poslal višji predsednik Müller te dni državni kancelariji. Müller zahteva, da se diktatura v Elzasu podaljša še za eno leto, kajti razdraženje proti Nemcem je vedno huje. Pripisuje to delovanju katoliške duhovščine in pa pomnoženi francoski agitaciji. Müller pravi, da nij misliti na mir v Elzasu, dokler popolnem ne izgine upanje, da se zopet vrnejo Francozi, katero stanovitno goje vsi krogi ondi. Da se temu v okom pride, nasvetuje Müller še hujšo ostrost.

Italijanska zbornica poslancev nadaljuje razpravo o postavi zaradi cerkvenih korporacij. Razprava se dosedaj jako mirno vrši, ker ministerstvo Lanza nij hotelo prevzeti zopet inace svojih opravil, nego da so se poslanci desnice zavezali, da bodo na vso moč delali na to, da zbornica sprejme to postavo po željah ministerstva. — Kralj Viktor Emanuel je obiskal 7. t. m. rusko cesarico na ladiji v Neapolu. Črnogorski knez Nikola je prišel isti dan v Rim.

V **severno ameriškani** državi Luizijani se je narod uprl plačevanju davkov ne ve se še prav zakaj. V Novem Orleansu je prišlo celo do ustaje, ljudstvo je pobralo orožje v vseh prodajalnicah da se ustavi z silo, ker so zvezni vojaki dobili povelje, pomagati oblastnijam pri izterjevanju.

Večina vseh znanih velikih mož je bilo fatalističnega mišljenja. Ne malokdaj so stavili prospeh svojega podvzetja na taisto stvar, ki je z njihovim obstankom v zvezi bila, pa niso se prestrašili nobene predrznosti, okrepčani z zavestjo, da izpolnijo „božjo misijo“, katere jim nikdar izpodleteti ne more. Tako je Kolumbus novi svet, Vasco da Gama morski pot v vzhodno Indijo našel, Napoleon I. pol sveta pridobil in Luter veliko prekucijo v duhovnem obsežji proizročil. Pri vsem tem pa je treba ponosno zavest odličnih mož na svojo moč razločiti od onega malovažnega, nevrednega držanja na formalnih umetnostih proroštva, ki ali brezmisleči tolažbi s tvarjanjem zaželenih nagibov služijo, še bolj pa se iz tega razloga na vseh straneh goje, sebe in druge čez delo in tvarjajočo vstrajnost zmudrovati in se kot osodi propadlega razglašati.

Ta „osoda“ je v resnici v mnogih slučajih dobrodošel izrek. Kdor se jej brez pogojno uda, in sicer na podlogi raznih, neizogibljivih prihodnjih dogodeb, ki se prazno-

Dopisi.

Iz Trsta 8. maja. [Izv. dop.] Že smo v maji meseci, pa še zdaj gorkomer v senci ne kaže toliko stopinj gorkote, kakor je bila večkrat decembra meseca. Večkratni dež in burja ohladi to, kar solnčni dnevi ogrejejo. Do sedaj kaže letina v okolici vse prav lepo. Kateri je lani grozdje žveplal, ima lepo obrastene trte; kdor pa nij žveplal, pri tem se vidijo vršički nekako bolj črnkasti in to kaže, da je trta še od lani bolna. Naj bi si pridni gospodarji zapomnili, da žveplo je dobra pomoč zoper trtno bolezen. Mráz do sedaj v naši okolici nij nič škodoval, ker okolica jako v nižave morja sega.

V nedeljo 4. t. m. je bila v Rojanski žitalnici beseda. Ker je deževno vreme bilo, se je malo ljudi udeležilo besede. Igre „Mutec“ in „Zakonske nadloge“ so se dobro vršile, sosebno prva, kajti igrane so sposobne moči. Deklamacija g. R. nij bila ugodna za naše občinstvo, kajti tretinja nij razumela pomen te deklamacije. Kar pa nas je nar bolj razveseljevalo, bil je pevski zbor; strmeli smo, ko smo čuli lepo vbrane glasove, ki so občinstvo čez vse zadovoljili, in so pevci morali po gromovitem aplavzu vsako pesem po dvakrat ponavljati. Veže me dolžnost, da jim v imenu občinstva hvalo izrečem, bog daj da bi jih brzo zopet čuli.

V nedeljo jutro rano ste prijadrali zopet dve ameriškani vojni ladji in sicer korveta „Congres“ s 16 topovi in 300 možmi in drugi dovaževalni brod „Guard“ z 2 topoma in 50 možmi. Druga, „Guard“, se je precej pred železnico postavila, da izloži nemudoma reči za dunajsko razstavo, katerih je obilo pripeljala, v železnične vozove, da jih na naglo ma na Dunaj popeljejo. — Mislím, da bode to zadnje blago, katero je došlo po daljnih morských potih v Trst, za dunajsko razstavo poslano.

Mestni magistrat hiti prav hitro svoje komisarje po okolici postavljati. Večji del postavlja vse zgol zagrizene Lahone in najhujše nasprotnike slovenščine, ne brigaje se zato, da-li ima dotična osoba zmožnosti znanja treh jezikov, kakor je predpisano, samo da ume laščino in da je hud Slovenožerec. Vsi drugi kraji okolice so že ob-

verni malodušnosti tu in tam uže naznanjeni dozdevajo, ta more vse krivo za ravno smatrati, ker se dakako stvar enkrat ne da spremeniti in se pogubljiva dogodka na vsak način izvršiti mora. Ako bi pa med tem vendar izostala, bi utegnil dotični fatalist brez dvombe s primerno „obrnitvo po božji naredbi“ izpodleteno loterijsko igro zakriti.

Množina ljudi v našem času pa je popolnem v oblasti tega osodovestnega hokuspokusa, in kamor pogledamo, svedočijo gotovi običaji, navade in nazori, otročje vraže in predznamenja veruje slabodušni kmet — ravno toliko, kakor tudi, le bodimo odkritosrčni — naša intelegencija! Kdor se je pred nekimi leti predrznil, čez mnogo izurjeno „premikanje mize“ zabavljati, temu bi po okolščinah se utegnilo slabo goditi in marsikateri duhovidni navdušenec, ki je morebiti jedva vedel, zakaj prav za prav gre, je bil pripravljen s sveto prisego resnico tega ali onega hokuspokusa potrditi.

(Konec. prih.)

darovani s takimi „strahi“ Slovencev, samo sveti Ivan in Rojan še ne. V zadnjem se jako hudo plete, da bi postal že znani narodni odpadnik, župan rojanski Miče Ferluga, kateri je pripomogel s svojim vrednim tovarišem učiteljem g. Bonin-om do italijanske šole v Rojanu, da se ložej naša deca potuje. Zasluga izdajstva na ta način mu bo morda pripomogla do komisarskega stola; njega mestno starešinstvo protežira zlasti g. Pičiola, najhujši sovražnik Slovanstva. Kako pa bo še stvar izpala, to hočem prihodnjč poročati. Vprašanje pa je: Če postane res on komisar, kako bo on uradoval, ker nij zmožen niti enega stavka veljavno pisati? Morda je to že daleč segajoča politika, da mu bode njegov dosedanji pajdaš učitelj Bonin kot pisac pomagal? Da se pa komisarji te vrste po naši okolici postavljajo, ima posebni pomen na prihodnje volitve, katere utegnejo jako živahne in stroge biti, kajti ti misijonarji lahonstva bodo imeli posebno to nalogo, okoličane na svoj pot nagovarjati, ter nam po vseh mogočih ovinkah škodovati. Kaj bo iz tega, to bode kazala prihodnost, mi si bomo prizadevali po vseh potih do zmage.

Iz Gradca 8. maja [Izv. dop.] Velikonočne počitnice za univerzitetne studente so prošle, slovenski višješolci so prišli na naše nemško vzgojevališče, ker žalibog še slovanskega nemamo. Tudi različna tukajšna društva so pričela svoje drugopolletno delovanje, ter je bodo gotovo složno med soboj kolikor bode mogoče uspešno nadaljevala. Mej marljive razširjateljce slavjanskega delovanja stopila je tudi „Sloga“, koje potrjenje se je uže naznanilo in katera je sklicala pretekli petek svoj prvi občni zbor za konstituiranje stalnega odbora. Zborovanja se je udeležilo še povoljno število slovanskih dijakov, a ne iz vseh krogov, kakor bi se to bilo imelo goditi. Vendar pa se je nadejati, ka se bodo malenkostne difference mej posamezniki poravnale ter da bode omenjeno društvo z množnejim številom udov uspešno v razširjenje vseslovanske ideje delovati zamoglo. Volitev stalnega pravnega odbora imenovati se sme srečna. Gg. Hubad, predsednik, Gjorđjevič, podpredsednik, Stifter, tajnik, Jokič, blagajnik, Ivančič, knjižničar, Steiner in Vodopivec, soveti, so skozi poštene, marljivi in za svrhe „Sloge“ vneti, g. predsednik pa še odlično znan po svojem večletnem delovanju v dijaških krogih za slovansko stvar. Precej pri prvem zboru, koji se je končal v resnici z bratovsko slogo, oglasil se je predmetom za predavanje g. Danilo in g. Pavlovič, koja bosta po tem odprla rad toliko za slav. reč potrebnega društva.

„Slov. Nar.“ imade premalo prostorov, ka bi mogel priobčiti naša le iz kratkih 16. paragrafov obstoječa pravila. Torej Vam tukaj podavam samo ono, kar je tudi za nedijake tukajšne važna stvar.

§. 1. „Sloga“ ima namen, izobraževati društvenike v slav. slovstvu in v znanostih sploh. Namen svoj pa dosega predavanjem tujih izdelkov, tako, da je kraj, kjer se splošno omikujejo in razveseljujejo društveniki. Po §§. 2. i 3. se predavanja kritikujejo po zboru in natančneje še po trojici „ad hoc“ voljeni, koja svoje rezultate pri prihodnjem zboru priobči. Odobreni predmeti se bodo dali tiskati po jugoslov. listih. §. 6. navaja a) redne, t. j. graške višješolce, b) izredne

ude, t. j. slovanski dijaki družih višjih šol in gospodje, koji so že izvršili študije. §. 7. kaže, ka izredni ude odboru dopisujejo, ali pa se po priliki zborov udeležujejo, Pogoji pristopa so še: 1 for. vstopnine, 30 nov. mesečnine. Iz celega srca voščimo mlademu društvu najboljši uspeh.

Domače stvari.

— († Baron A. Cojz.) Včeraj je v Ljubljani umrl po daljši bolezni blag rodoljub, baron Anton Cojz, vreden sorodnik za prvi razvoj naše narodne stvari prezasluzenega slavnega Žiga Cojza. Pokojnik je bil do leta 1867 deželni poslanec, in je do zadnjega denarno in duševno podpiral vsa narodna prizadevanja. Blag mu med Slovenci spomin!

— (Grof Hohenwart) je prišel — kakor se nam piše — 7. maja na svojo graščino Ravne na Notranjskem.

— (Ljubljanski „Tagblatt“) posvečuje cel članek rajnemu profesorju Lesjaku, v katerem tega moža slavi kot ustavovernega duhovnika in izvrstnega učitelja in ga smatra kot žrtvo narodnih in klerikalnih listov. Star pregovor sicer veli: *de mortuis nil nisi bene*; pa kako bi potem izgledala zgodovina, ko bi zgodovinopisci se držali tega načela. Zato hočemo tudi mi svojo sodbo o Lesjaku izreči. Mož je bil odpadnik svojega naroda in petolizec vlade; vsako renegatstvo pa je najgrši madež in tega Lesjaku vsi hvalepolni članki „Tagblatta“ ne morejo odmiti. Da sicer v znanosti nij bil nikakor nobena „cerkvena luč“, to ve vsak njegov učenec, to je tudi strokovnjak v pedagogiki v našem listu št. 98 leta 1871 v „naš jezik in after-pedagog Lesjak“ dokazal. Cel panegirik „Tagblattov“ je torej gol humbug.

— (O dr. Costovi nesebičnosti), o kateri famozna zaupnica nekih uradnikov „Slovenije“ v „Novicah“ in „Gosp.“ govori in s katero so nas „Novice“ menile potolči, — nam nij treba boljšega razjasnila nego ga dajo zdolaj podpisani gospodje ravnateljci banke v svojem „odgovoru Novicam“. Sicer bi pa tudi mi še mnogo pristaviti mogli, pa menda nij treba za denes. S časom bode slovanski narod že spoznal tega iz nemškutarskega taborja k nam prišlega moža, ki nam s tem neizmerno škoduje, da hoče vse narodno poteptati, kar se ne uklanja pod njegovo samovoljo.

— (Kamniški župan Kecelj) dobiva slabo hvalo od svojih političnih prijateljev-nemškutarjev za trdovratno zasedanje županskega stola. V „Tagbl.“ ga neki dopisnik iz Kamnika hudo napada, da je največja lenoba v njegovih opravilih in vendar ne razpiše novih volitev, če prav je doba njegovega županovanja že zdavnaj potekla. Na eni strani „Slovenski Narod“, na drugi celo „Tagblatt“; to je prehudobno, kaj ne?

— (Iz št. Petra) na Notranjskem se nam piše, da so v Pešti unesrečeni kranjski delavci (glej včerajšnega lista prvo novico med „razne stvari“) — večidel Notranjci iz Boča, Koritene in Knežaka. — Ker je te strašne nesreče kriva gotovo le znana magjarska nemarnost, menda bodo svoji usmrtenih in poškodovani terjali vendar toliko „odškodnino“ od železnice, kolikor se v takih grozovitostih sploh od odškodnine govoriti da.

— (Požari.) V Gorici, mariborskega okraja so 1. maja pogorela hišna poslopja

gruntnega posestnika Franceta Predikake. Kako je požar nastal, nij znano. Škoda znaša 1233 gl., poslopja so bila zavarovana. — V opekarnici pri Slovenski Bistrici se je v hiši gruntnega posestnika Jurja Rahle-ta 3. maja zjutraj ogenj vnel. Pogorela je hiša, hlevi in tudi dve svinji. Škode je za 3000 gl.; poslopja so bila za 1300 gl. zavarovana.

— (Popravek.) Po pomoti je notica o veliki nesreči, katera je na železnici v Pešti zadela kranjske delavce, tako sestavljena, kakor da bi bile dve. V popravek se ima torej stavek v 23. vrsti (od besede „Na“ do „kolodvora“) izpustiti.

Banka „Slovenija“ in dr. Costa.

V tej zadevi smo prejeli sledeči

odgovor „Novicam“.

Zadnje „Novice“ se po svoji stari navadi širokoustijo in povzdigujejo „poštenjaka“ dr. Costa, na račun ravnateljčev, kot edino podporo banke „Slovenije“ posebno zaradi njegove „nesebičnosti.“ Pravijo, ka je dr. Costa spočetka ustanove banke vse posle banke brezplačno opravljal, med tem ko so ravnateljci poleg mesečne remuneracije 50 gl. še za vsako sejo 10 gl. vlekli. Da bi se pa iz sedenja kolikor je najbolj mogoče okoristili, imeli so ravnateljci meseca marca v „nenazočnosti“ dr. Coste 9 sej!

V razjasnjenje laži stare obrekovalke, ki se „Novice“ imenuje, to-le:

1. G. dr. Costa je vlekel od 11. februarja do oktobra 1872 vsak mesec naprej plačo 50 gld. kakor vsak ravnatelj, razen tega si je dal za vsako sejo poštenih 10 gld. izplačati. V tem času (oktobra 1872) se je pa v glavi „bistroumnega“ podpredsednika nekako juridično posvetilo, da je prišel do spoznanja, ka mu po jasni določbi pravil (§. 40) nobena plača ne gre. Vsled tega se je „blagi“ dr. Costa takrat kar na nagloma iz „golega domoljubja“ vsaki plači odpovedal, medtem ko si je pridržal, kar je v zapisniku konstatovano, za svoje delovanje pri banki primerno plačo, katero si bo dal po glavni skupščini delničarjev votirati. Kaj ne, ljube „Novice“, kakšno blago, brezprimerno in nesebično požrtvovanje za rod in dom je to! Sedaj še zmirom poteza „blagi rodoljub“ dr. Costa za vsako sejo pravilnega sveta 10 gl., edina plača, katera je po bankinih pravilih zanj opravičena. — Razen tega pripadajo po 60. §. pravil 3% čistega dobička predsedništvu, katero ima tudi svoj delež pri 12% čistega dobička, ki pripada celemu opravnemu svetu.

2. Marca letošnjega leta je bilo 8 ravnateljskih sej in ena seja pravilnega sveta. Pet ravnateljskih sej je sklical „nenazočič“ dr. Costa sam, katere je tudi on vodil. Od 4. do 18. marca v pravi nenazočnosti dr. Coste, kateri je takrat praško podružnico revidiral na način, ki ga nečemo tukaj bolj natanko naznačiti, bili ste 2 tedenski, po pravilih (§. 45) predpisani seji. Ena sama seja pa je bila izredna. Ta poslednja se je dr. Costi odveč zdela, ali ravno ta je bila najvažnejša, kajti ravnateljci, svesti si svoje odgovornosti, so morali telegrafično zabraniti praški podružnici začetek zavarovanja zoper točo, katero je bil dr. Costa taisti brez vednosti ravnateljčev proti načrtu in jasni določbi pravil samovoljno dovolil, in katera je,

kakor obče znano, že marsikateri mladi za-
varovalni zavod uničila!

Sejo opravičnega sveta 30. marca 1873
je tudi dr. Costa sklical. — Seje 4., 20., 24.,
29., 30. in 31. marca je vse dr. Costa sklical.

Karel Ahčin, Dr. Valenta, Dr. Zarnik.

Razne vesti.

* (V Krakovu) je 7. maja odprl nad-
vojvoda Karel Ljudvik poljsko akademijo,
katero je cesar tam ustanovil in njega za
protektorja imenoval.

* (Uvrstjenje uradnikov v nove
razrede.) Vsled nove postave o reguliranju
uradniških plač, so ministerstva že ukazala
deželnim vladam, po katerih načelih imajo
ravnati. Glede uradnikov politične uprave,
potem policijskih, sanitetnih, računarskih, in
stavbenih uradnikov, so se postavile deželne
komisije od deželnih načelnikov in pod nji-
hovim vodstvom, kateri imajo nalogo, staviti
nasvete o uvrstitvi političnih uradnikov v
nove naslovne razrede. Za one kategorije
služeb, katere imenuje minister ali sam cesar,
morajo se predlogi do 15. maja ministru no-
tranjih zadev poslati. Dne 15. junija se bodo
vsi dekreti razposlali in s 1. julijem dobivajo
uradniki že povišane plače.

* (Iz Rima) se piše 28. aprl.: V eni
tukajšnjih cerkev je bilo polno ljudi. Pri
zadnjem žegnju se zabliska in zasliši strašen
pok. Ena bomba je bila v cerkev vržena.
Nastal je strašen hrup, vse je vrelo ven.
Ranjen nij nobeden bil. Vlada si prizadeva
krivičnika, ki je bombo nastavil, najti.

Narodno-gospodarske stvari.

— „N. F. P.“ ve poročati iz Gradca,
da dohaja k deželnemu odboru mnogo prošelj
zavoljo previsoke klasifikacije gruntov od strani
dotičnih komisij. Da se temu v okom pride,
dobila je deželna komisija za reguliranje
gruntne davka nalog, da mora pred kon-
čno odločbo tarifov izkušene in izvedene može
za svet povprašati. Stvar je res tako važna
da bi se na Štajerskem okrajni odbori je
poprijeti, tarife svojih okrajev pregledavati
moral in potem pritožbe storiti, ako se jim tarife
previsoki zde. Če nam bode dopuščal prostor
in ako se od kod želja potem izreče, prine-
semo v enih prihodnih listov tarife vseh šta-
rsko-slovenskih krajev.

— Črnogorska vlada je v poslednjem
času nekatere belgijske in francoske inžen-
erje in montaniste v Črnogoro poklicala, da
delajo geološke preiskave. V Nahiji, Reka
in blizu vasi Ploca so se našle jako bogate
jame črnega premoga, kakih 100 stopinj da-
leč od brega skutarskega jezera. Dalje se
je našel velik sklad premoga in železne rude
v ljesanskem okraju pri vasi Bigor. Bankine
biše iz Bruselja in Petrograda so stopile s
črnogorsko vlado v dogovor, da bi jim pri-
volila, v Cetinji industrijsko in bankino dru-
štvo ustanoviti s kapitalom treh milijonov ru-
bljev. Najdeni premog je bil preiskan v pe-
trogradskem geološkem zavodu in se kaže
enak v kvaliteti premogu kurdiških jam na
Ruskem.

— Veliko steklarnico hoče eden
solastnikov nedavno od italijanskega društva
kupljenih vogelnih rudnikov pri Sivariči, se-
beniškem okraju, gospod Pollay, blizu krškega

slapa postaviti. Dotične studije so bile že
podvzete in se marljivo nadaljujejo.

— Francoske vinorejce je posle-
dnji mraz hudo poškodoval. Vsa škoda iz-
naša baje blizu sto milijonov. V Varu je le-
žal sneg po hribih; v noči od 26. do 27. aprila
pa je nastal mraz po vsem južnem kraju
vshoda in sredo Francoske. Veliki vinogradi
v Gironde so hudo trpeli in po dolinah so
trte celo uničene. Na ronskih bregovih je
mrzlo vreme strašansko razsajalo. V de-
partementu Hérault je branje pol uničeno.
Cela Bourgogna je trpela in v posameznih
delih je branje skoraj pokončano. Le na vi-
šinah ležeči vinogradi niso tako poškodovani.
V departementih Saône in Loire je tri četrt
trgatev uničene. Departementi Isère, Aiks,
Jura, Doubs, Allier, Yonne in Indre-et-Loire
so najhujše poškodovani. Razen vina je tudi
sadje in sočivje jako trpelo. Kostanji, katerih
se mraz ne prime tako, kakor orehov, so
tudi zgubljeni. V nižavah so zgodnji krompir
oves, špargelj, zgodnji grah in jagode zmerz-
nile. V Neustadtu na Mettau-i, ki se po
svojih razširjenih in izvrstnih češnjarijah od-

likuje, je baje po noči mraz od 24. do 26.
p. m. samo na češnjah škodo najmanj 15 do
20.000 gld. napravil.

Opomenica.

Konkurzi: Pri kranjski deželni sodnijski me-
sto c. kr. vladnega svetovaleca in deželnega sanitet-
nega referenta, do 18. maja. — Pri c. kr. okrajni
sodnijski v Bistrici mesto adjunkta, 800—900 gld., do
20. maja pri c. kr. deželno sodnijskem predsedni-
stvu. — Mesto sodnijskega adjunkta v Metliki še en-
krat razpisano do 24. maja pri c. kr. predsedništvu
v Novem mestu.

Dunajska borza 9. maja.

(Izvirno poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	69 gld. 50	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	72	80
1860 drž. posojilo	99	25
Akcije narodne banke	930	—
Kreditne akcije	315	—
London	108	90
Napol.	8	72
C. k. cekini	—	—
Srebro	107	70

C. k. dvornega zdravnika za zobe dr. J. G. Popp-a vegetabilichen prah za zobe.

Ta očisti zobe tako, da se po vsako-
dnevni rabi ne samo navadno tako sitni zobni
kamen odpravi, temveč tudi glazura zob vedno
bolj bela in nežna postaja.
Cena za škatljo 63 kr. a. v.

C. k. dvornega zdravnika za zobe dr. J. G. Popp-a anatherinova ustna voda.

Najzanesljivejši pomoček, da se zdravi
ohranijo zobje in zobno meso, kakor tudi, da
se ozdravijo bolezni v ustih in zobeh, pripo-
ročajo najbolje zalogo: (69—2)

v Ljubljani pri Jos. Karinger-ji — A.
Krisper-ji — Petričič in Pirker-ji —
Eduard Mahr-u — Fer. Melh. Schmitt-u
— E. Birschtz-u, lekarji; — v Kranji
pri L. Krisper-ji — Seb. Schanig-u,
lekarji; — v Pilbergu pri Herbst-u, le-
karji; — v Varaždinu pri Halter-ji, lekarji;
— v Rudolfovem pri Dr. Rizzoli-ji, lekarji
— Josef Bergman-u; — v Krakem pri Fed.
Bömches-u, lek.; — v Kamniku pri Jahn-u,
lekarji; — v Gorici pri Pontoni-ji, lekarji
— J. Keller-ji; — v Wartenberg-u pri F.
Gadler-ji; — v Vipavi pri Anton. Depe-
ris-u, lek.; — Postojni pri Kupferschmidt-u
lekarji; — v Škofljoki pri C. Fabiani-ji, le-
karji; — v Kočevju pri J. Braune-tu, lekarji;
— v Idriji, c. k. rudarska lekarnica; — v Litiji
pri K. Mühlwenzel-ji, lekarji; — v Ra-
doljci pri Zalokar-jevi vdovi.

Henrik Maurer

V LJUBLJANI

priporoča svojo vedno dobro izbrano
zalogo domačih in inozemskih barv,
bronca, aneline in vseh priprav
za slikarje, pozlačevalce, podo-
barje in mazače.

Najboljša bira lakov iz kopala, za po-
hišje, kočije, iz asfalta, iz jantara, iz
damara, za zlato in usnje.

Najfinejše francoske zlatarske firneže.

Ojinate barve
za fino slikarstvo.

Slikarsko platno in tvoriva
za umetnike.

Firnež iz linovega olja.
Tekoče ojinate barve

v najboljšem linovem firnežu najfinijeje zmlote.

Največa izbira vsakovrstnih
ČOPIČEV.

Pravo zlato v listih i. t. d. i. t. d.

Naročila od zunaj se točno izvr-
šujejo. (128—1)

Rudninska kopel

Toplice na Kranjskem.

Zdravilne toplice do 30° R., poglavitno zoper vse oblike protina,
revmatizma, ženske bolezni in bolečine v živcih, zastarele bolezni v kosteh
in členih, naposled pripravne za izsesanje prisadnih nabirkov (izpotenje).

Dober živež v kopališči je preskrbljen.

Razjasnila v vseh zadevah daje radovoljno

(124—2)

Ravnateljstvo kopališča.

Tuji.

9. maja.

Europa: Kause, Koraza iz Maribora. — Vitez pl. Horsteg iz Voits-
berga. — Langraf iz Dunaja. — Braune iz Kočevja.

Pri Elefantu: Pürstinger z gospo iz Linca. — Leskovič iz Idrije. —
Herman, Blau iz Dunaja. — Koczau iz Solnograda. — Kartin iz Št. Jurja.
— Gospa Vičič s hčerjo iz Il. Bistrice. — Trier iz Gepingena. — Piondelli iz
Benetk. — Pirc iz Trsta. — Eichälter iz Zagorja. — Grof Pace z družino iz
Ponoviča.

Pri Maliči: Kohn, Fliss iz Dunaja. — pl. Guttmansthal iz Trsta. —
Wetz iz Glivice.

Izdatelj in za uredništvo odgovoren: Ivan Semen.

Epileptičen krč ali božjast

zdravi pismeno poseben zdravnik za božjast **Dr. O.**
Killisch, Berlin, Luisenstrasse 45. (255—52)

Pričujoče ima čez tisoč bolnikov v ozdravljenji.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.